

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/282/2021
Identifikačné číslo spisu: 1316205324
Dátum vydania rozhodnutia: 27.01.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:1316205324.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: X. K., nar. Y., trvale bytom A., zastúpený: Advokátska kancelária - JUDr. Tomáš Havlík, s. r. o., so sídlom Longobardská 16, Bratislava, IČO: 50 566 784, proti odporcovi - osobe, ktorá je podľa návrhu povinná platiť výživné: X. K., nar. Y., trvale bytom I., zastúpený: Šiška & Partners, s. r. o., so sídlom Palisády 33, Bratislava, IČO: 36 861 961, v mene ktorej koná JUDr. Karol Šiška, konateľ, o určenie výživného na plnoleté dieťa voči rodičovi, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 7C/73/2016, o dovolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 14. októbra 2020 sp. zn. 2Co/15/2020, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie o d m i e t a .
- II. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 24. októbra 2019 č. k. 7C/73/2016-310 vo výroku
  - I. uložil odporcovi povinnosť prispievať na výživu navrhovateľa sumou 200 € mesačne vždy k 5. dňu v každom mesiaci vopred k rukám navrhovateľa, za obdobie od 24. marca 2016 do 31. augusta 2018;
  - II. uložil odporcovi povinnosť prispievať na výživu navrhovateľa sumou 300 € mesačne vždy k 5. dňu v každom mesiaci vopred k rukám navrhovateľa, počnúc od 01. septembra 2018, od právoplatnosti rozsudku;
  - III. v zostávajúcej časti návrh zamietol;
  - IV. ročné výživné v sume 5.002 € za obdobie od 24. marca 2016 do 24. októbra 2019 povolil odporcovi zaplatiť po 200 € mesačne spolu s bežným výživným pod stratou výhody splátok, počnúc od právoplatnosti rozsudku;
  - V. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.
2. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že odporca napriek deklarovaným nulovým príjmom žije nadštandardným spôsobom života a vychádzal z ustanovenia § 63 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine, t. j. vychádzal z predpokladaného mesačného príjmu odporcu v sume 4.204 €. Pri stanovení výšky výživného na navrhovateľa vychádzal aj z mesačného netto príjmu matky

navrhovateľa v sume 1.545,87 € a preukázaných mesačných výdavkov navrhovateľa vo výške 518 €, rovnako zohľadnil vyživovaciu povinnosť odporcu voči jeho dcére v súčasnosti v sume 100 € mesačne. Pri určení vyživovacej povinnosti podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine nezohľadnil príjem navrhovateľa z jeho pôsobenia ako hráča stolnotenisovej extraligy na základe dohody o výkone činnosti, a to z dôvodu, že tento príjem sa prekrýva s rozhodným obdobím (od podania návrhu dňom 24. marca 2016) len za mesiace apríl a máj 2016. Sumu vyživovacej povinnosti odporcu od 24. marca 2016 ustálil na 200 € mesačne a od 01. septembra 2016 na sumu 300 € mesačne z dôvodu zmeny pomerov na strane navrhovateľa v dôsledku jeho nástupu do ďalšieho ročníka vysokej školy. Vo zvyšku návrh na zvýšenie výživného zamietol z dôvodu, že navrhovaná výška výživného (na 600 € mesačne) je neprimerane vysoká vzhľadom na potreby oprávneného navrhovateľa.

3. Rozsudok súdu prvej inštancie napadol navrhovateľ odvolaním v časti súvisiacich výrokov II. a IV. Navrhovateľ žiadal, aby ho odvolací súd zmenil tak, že odporca je od 26. apríla 2018 povinný prispievať na výživu navrhovateľa sumou 600 € mesačne, a aby zročné výživné povolil odporcovi zaplatiť navrhovateľovi v splátkach 200 € mesačne spolu s bežným výživným pod stratou výhody splátok, počnúc od právoplatnosti rozsudku.

4. Odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie v celom rozsahu podal aj odporca a žiadal, aby ho odvolací súd zmenil a určil odporcovi povinnosť prispievať na výživu navrhovateľa od 24. marca 2016 do 30. novembra 2019 sumou 120 € mesačne a od 1. decembra 2019 sumou 150 € mesačne. Namietal nesprávne zistený skutkový stav, a to z dôvodu, že navrhovateľ zanedbával štúdium po dobu dvoch rokov v Prahe, pričom minimálne do 30. septembra 2016 bol schopný sa sám živiť a mohol si vybrať verejnú vysokú školu, nie spoplatnenú súkromnú. Odporca bol v rozhodnom období 2x po šesť mesiacov práceneschopný a ako masér by nezarobil sumu 4.204 € mesačne. Namietol tiež rozpor určenia vyživovacej povinnosti s dobrými mravmi v zmysle § 75 ods. 2 Zákona o rodine z dôvodu, že navrhovateľ neudržiava s odporcom žiadny kontakt, na narodeniny mu negratuluje, nestretáva sa s ním a nezaujíma sa o neho.

5. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) v konaní o odvolaniach účastníkov rozhodol rozsudkom zo dňa 14. októbra 2020 č. k. 2Co/15/2020-391, keď výrokom:

- I. rozsudok súdu prvej inštancie zmenil vo výrokoch I. a II. tak, že odporca je od 24. marca 2016 povinný prispievať na výživu navrhovateľa sumou 200 € mesačne, vždy do 5. kalendárneho mesiaca vopred;

- II. potvrdil výrok III. rozsudku súdu prvej inštancie;

- III. zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku IV. tak, že odporcovi uložil povinnosť zaplatiť zročné výživné za obdobie od 24. marca 2016 do 31. októbra 2019 v sume 5.202 € k rukám navrhovateľa v mesačných splátkach po 200 €, počnúc prvým mesiacom po právoplatnosti tohto rozsudku, spolu s bežným výživným, pod následkom straty výhody splátok;

- IV. rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania.

6. Odvolací súd dospel k záveru o dôvodnosti iba odvolania otca, a to v časti zárobkových možností odporcu, ktoré súd prvej inštancie založil na prezumovaní príjmu otca 4.204 € mesačne. V tejto súvislosti odvolací súd (v bode 15. odôvodnenia rozsudku) skonštatoval, že tento záver nezodpovedá podmienkam ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine, pretože nemá oporu vo výsledkoch dokazovania - z obsahu spisu totiž vyplýva, že otec predložil doklad o prerušení živnostenského oprávnenia od roku 2017, daňové priznania za roky predchádzajúce, podoprel svoje tvrdenia svedeckým výsluchom svojej priateľky, doložil doklady o zdravotnej neschopnosti vykonávať prácu, pričom ustanovenie § 63 ods. 1 Zákona o rodine umožňuje použitie prezumovaného príjmu len za predpokladu, že tento rodič doklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov vôbec nepredloží. Súd prvej inštancie (pokiaľ dospel k záveru, že životný štandard otca zahŕňajúci dovolenky, lyžovačky, návštevy reštauračných zariadení nekorešponduje otcom deklarovanému životnému štandardu) mal teda u otca vychádzať zo zárobku, ktorý môže dosiahnuť vykonávaním práce v odbore, pre výkon ktorého má predpoklady pri zohľadnení veku, zdravotného stavu alebo dopytu na trhu práce.

7. V bode 16. odôvodnenia rozsudku odvolací súd pri vyhodnocovaní majetkových a zárobkových pomerov rodičov navrhovateľa skonštatoval, že „už len okolnosť dobrovoľného zaťaženia otca úverovou povinnosťou a plnenia povinností spojených s užívaním bytu, ako aj uspokojovania základných životných potrieb odôvodňujú správnosť úvahy súdu prvej inštancie o tom, že otcom deklarované

finančné pomery nezodpovedajú preukázaným životným nákladom a životnej úrovni, umožňujúcej mu pri deklarovanom žiadnom príjme absolvovať dovolenky, lyžovačky alebo návštevy reštauračných zariadení a to napriek svedeckej výpovedi jeho priateľky“ o neformálnych pôžičkách cca po 300 - 400 €, „ktoré tvrdenie vzhľadom na charakter pôžičky, odmietanie otca dobrovoľne plniť vyživovaciu povinnosť voči synovi, schopnosť a možnosť otca vykonávať masérske práce aj bez prevádzkových priestorov s registračnou pokladňou príjmov, vyznieva nepresvedčivo ... pri majetkových pomeroch otca v okolnostiach danej veci nebolo rozhodujúce to, aké faktické príjmy otec dosahuje, ale to, aké príjmy mohol dosiahnuť. Pokiaľ otec zníženie schopnosti a možnosti dosahovať príjem preukazoval zdravotným stavom“ (dočasnou práceneschopnosťou od polovice júla 2017 do januára 2018) odvolací súd poukázal na to, že „ak otec mohol v tomto období absolvovať dovolenkové pobyty, športové úkony a lyžovačku v januári 2018 ... nemohol byť zdravotný stav otca natoľko zlý, aby nemohol plniť navrhovateľovi vyživovaciu povinnosť v miere, aká mu patrí“.

8. V bode 17. odôvodnenia rozsudku odvolací súd konštatoval, že „navrhovateľ nie je finančne nezávislý, jeho aktívna záujmová činnosť (je aktívnym hráčom stolného tenisu) nie je pre neho zdrojom pravidelného príjmu, je študentom vysokej školy, kedy ale vzhľadom na dĺžku jeho štúdia a akceptovanie hľadania študijného odboru, pre ktoré má schopnosti a možnosti sa uplatniť (študuje v poradí na tretej vysokej škole) nie je nenáležité požadovať od neho, aby si aj on hľadal možnosti, ako si môže zlepšiť svoju finančnú situáciu a zohľadniť aj to, že spoplatnenú vysokú školu začal študovať z vlastného rozhodnutia, keď porovnateľné vzdelanie získaval na Vysokej škole ekonomickej v Prahe a štátne vysoké školy ekonomickeho zamerania sú aj na Slovensku. V máji 2016 navrhovateľ disponoval vyplateným životným poistením 4.292,25 €. Odvolací súd preto zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že odôvodneným potrebám navrhovateľa, ako aj schopnostiam a možnostiam rodičov a ich majetkovým pomerom zodpovedá výživné od otca za čas od podania návrhu vo výške 200 € mesačne ... aj na čas od pripustenej zmeny návrhu navrhovateľa, teda od 26. apríla 2018, pretože dôvod pre zmenu výživného od 26. apríla 2018, resp. v nasledujúcom období nebol preukázaný. U navrhovateľa totiž v tomto období nedošlo k žiadnemu výraznému zvýšeniu nákladov na zabezpečenie jeho potrieb ako v období pred 26.4.2018, a rovnako ani u rodičov nedošlo k žiadnej výraznej zmene ich pomerov.“

9. Odvolací súd v bode 14. odôvodnenia jeho rozsudku uviedol: „... Z konkrétnych okolností skutkového stavu v danej veci je zrejmé, že navrhovateľa k štúdiu mimo domova viedla jeho záujmová činnosť - je aktívnym hráčom stolného tenisu, ako aj ambivalentný vzťah k otcovi, ktorého správanie voči jeho osobe hodnotil ako psychické týranie, ktorý stav skončil rozvodom manželstva jeho rodičov a odchodom otca zo spoločnej domácnosti, kam sa navrhovateľ následne vrátil, a kde doposiaľ žije spolu s matkou a sestrou. Rodičia sú zodpovední za všestranný rozvoj svojich detí, z čoho vyplýva aj to, že sú povinní dbať o to, aby dieťa našlo zdroj svojej obživy práve v takom odbore, pre ktorý má schopnosti a nadanie, a v ktorom sa môže náležite uplatniť. Štúdium navrhovateľa zjavne slúži k prehĺbeniu stredoškolského gymnaziálneho štúdia, teda štúdia všeobecného charakteru, vykazuje znaky sústavnosti a cieľavedomosti, keď navrhovateľ plynule prešiel už do inžinierskej formy štúdia, čo je znakom skutočného záujmu navrhovateľa o štúdium, i keď nedokázal hneď odhadnúť svoju špecializáciu, ako aj podmienky pre štúdium. Nie je pochýb o tom, že vysokoškolské vzdelanie samo osebe zvyšuje možnosť uplatnenia na trhu práce v porovnaní s absolventom stredoškolského univerzálne - všeobecného štúdia (gymnázium). Za takejto situácie potom nie je nespravodlivá, respektíve dobrým mravom odporujúca požiadavka navrhovateľa na výživné, ako to v odvolaní namietajú povinný otec.“

10. Rozsudok odvolacieho súdu napadol odporca (ďalej aj „dovolať“) včas podaným dovolaním z dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP, ktorý v súlade s § 431 ods. 2 CSP vymedzil tým, že nesprávny procesný postup odvolacieho súdu spočíva v tom, že sa absolútne opomenul vysporiadať s podstatnou odvolacou námietkou rozporu priznania výživného s dobrými mravmi z dôvodu správania sa navrhovateľa, ktorý vylúčil akýkoľvek kontakt s odporcom a zároveň h o pred súdom očierňoval. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku neuviedol, z akého dôvodu nepovažuje za v rozpore s dobrými mravmi konanie navrhovateľa spočívajúce v odmietaní komunikácie s odporcom a očierňovanie odporcu dehonestujúcimi tvrdeniami v tomto konaní.

11. Odporca poukázal na to, že navrhovateľ odmieta komunikovať s odporcom, na účely vyhýbania sa akejkoľvek komunikácii s odporcom zmenil svoje telefónne číslo, vyhýba sa aj osobnému kontaktu s odporcom, pričom nejde o jednoduchý nezáujem navrhovateľa o odporcu, ale o iniciatívne správanie sa navrhovateľa smerujúce k vylúčeniu akéhokoľvek styku s odporcom. Navrhovateľ odôvodnil zmenu

telefónneho čísla tým, že sa mu odporca vyhrážal prostredníctvom SMS správ, čo odporca poprel a navrhovateľ nikdy nedokázal napriek tomu, že s prihliadnutím na zachytenie takých správ na hmotnom nosiči takéto tvrdenie bolo pre navrhovateľa ľahko dokázateľné. Samotný priebeh konania potom umožnil navrhovateľovi zneuctiť odporcu, keď navrhovateľ viackrát predložil dehonestujúce a ničím nepodložené tvrdenia o odporcovi, ktorých groteskné kontúry museli vzbudiť dôvodné pochybnosti o ich pravdivosti (jedno z mnohých: „keď spal navrhovateľ doma, pred spánkom poschovával z kuchyne všetky nože, lebo sa bál, že ho odporca v spánku zabije“ - bod 4. rozsudku súdu prvej inštancie); správanie, ktoré pričítal odporcovi neraz napĺňalo skutkovú podstatu trestného činu, čím navrhovateľ priviedol odporcovi riziko trestného konania. Navrhovateľ potom neváhal prejaviť svoju neúctu voči otcovi - odporcovi dokonca ani rovno pred sudcom, keď na pojednávaní dňa 9. mája 2018 po jeho dvoch vehementných slovných útokoch na odporcu súd musel prerušiť pojednávanie (čo je zachytené v samotnej zápisnici z pojednávania). Dovolateľ uviedol, že rozpor s dobrými mravmi je podstatný pre výsledok konania a odvolací súd na tento podstatný argument odpoveď neposkytol. Možnosťou rozporu zisteného skutkového stavu s dobrými mravmi a z toho vyplývajúcou aplikáciou ustanovenia § 75 ods. 2 Zákona o rodine sa nezaoberal nielen odvolací, ale ani súd prvej inštancie.

12. Odporca z uvedených dôvodov žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil, a aby v súlade s § 450 CSP vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

13. Navrhovateľ vo vyjadrení navrhol, aby najvyšší súd dovolanie ako absolútne nedôvodné zamietol. Podľa jeho názoru odvolací súd náležite a presvedčivo odôvodnil svoj rozsudok, a to aj vo vzťahu k namietanému rozporu s dobrými mravmi, keď považoval za zrejmé, že „... navrhovateľa k štúdiu mimo domova viedla jeho záujmová činnosť - je aktívnym hráčom stolného tenisu, ako aj ambivalentný vzťah k otcovi, ktorého správanie voči jeho osobe hodnotil ako psychické týranie, ktorý stav skončil rozvodom manželstva jeho rodičov a odchodom otca zo spoločnej domácnosti ... Zdôraznil, že je to práve správanie odporcu, ktoré navrhovateľa mimoriadne negatívne poznačilo, pričom táto skutočnosť vyplýva z vykonaného dokazovania, a to najmä z výsluchu matky navrhovateľa.“ Dôvod, prečo sa navrhovateľ rozhodol pre štúdium v Prahe bol ten, že nedokázal ustáť psychický nátlak zo strany odporcu. Situácia, v ktorej žil navrhovateľ, bola viac ako zlá. Keď spal navrhovateľ doma, pred spánkom poschovával z kuchyne všetky nože, lebo sa bál, že ho odporca v spánku zabije. Odporca navrhovateľovi ako aj matke navrhovateľa vulgárne nadával, ... navrhovateľ aj jeho sestra sa odporcu veľmi báli. Odporca sa vyhrážal, ... že keď ho ich matka nechá, hodí sa pod vlak a môže sa matke potom poďakovať, že ho zabila. Navrhovateľ na uvedené reagoval odchodom z domu a napokon to vyriešil tým, že odišiel študovať na vysokú školu do Prahy. Odporca na navrhovateľa kričal, že nie je jeho syn, a že ho nezaujíma, že je „hajzel špinavý“. Navrhovateľ aj v Prahe trpel, aby tam za ním odporca neprišiel. Z dôvodu, že mu odporca stále posielal výhrážné SMS, zmenil si číslo a nesúhlasil s tým, aby ho odporca mal k dispozícii. Po rozvode rodičov matka aj navrhovateľ a jeho sestra vyhľadali odbornú pomoc, pričom sa snažia vyrovnáť s psychickými problémami, ktoré im odporca svojím konaním spôsobil, a pre ktoré sa navrhovateľ rozhodol vrátiť z Prahy do Bratislavy, kde mu matka poskytla potrebnú oporu a pomoc.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť (§ 447 písm. f/ CSP).

15. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (porovnaj sp. zn. 3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016). Ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „ÚS“, ide o odkaz na rozhodnutie ústavného súdu príslušnej spisovej značky)].

16. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (porovnaj sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

17. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

18. Konanie o návrhu plnoletého dieťaťa na určenie výživného patrí medzi konania súdu vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, t. j. ide o mimosporové konanie, ktoré je s účinnosťou od 1. júla 2016 upravené samostatne v ustanoveniach § 111 a nasl. zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej aj „CMP“).

19. V zmysle § 2 ods. 1 CMP ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie podľa neho sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, t. j. zákona č. 160/2015 Z. z. (ďalej aj „CSP“). To platí i pre konanie o dovolaní. Keďže CMP neustanovuje inak, bolo potrebné na dovolacie konanie v danej veci aplikovať CSP.

20. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

21. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

22. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

23. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (porovnaj sp. zn. 1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie odporcu, že v konaní (pred nižšími súdmi) došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

24. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu (skôr a dnes ešte v mimosporových konaniach stále účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mariača možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu porovnaj R 129/1999 a sp. zn. 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 162/2017, 3 Cdo 22/2018, 4 Cdo 87/2017, 5 Cdo 112/2018, 7 Cdo 202/2017 a 8 Cdo 85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu

zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

25. V zmysle zjednocujúceho stanoviska najvyššieho súdu (R 2/2016) prijatého ešte za skoršej právnej úpravy občianskeho súdneho konania „nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. a výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska - pokiaľ ide o jeho druhú vetu, hovoriacu o nedostatku dôvodov rozhodnutia ako o postupe súdu odnímajúcim účastníkom konania možnosť konať pred súdom - nedotkli, preto ho v tomto smere treba považovať naďalej za aktuálne (porovnaj sp. zn. 1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 92/2018, 4 Cdo 59/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 141/2017, 8 Cdo 49/2017).

26. V danom prípade odporca prípustnosť dovolania odvodil z § 420 písm. f/ CSP a porušenie práva na spravodlivý proces oprel o absolútne nevysporiadanie sa odvolacieho súdu s jeho odvolacou námietkou rozporu určenia jeho vyživovacej povinnosti s dobrými mravmi.

27. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

28. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04).

29. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov.

30. Ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnemu rámcu, ktorý zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných ústavnou.

31. Podľa § 75 ods. 2 Zákona o rodine výživné nemožno priznať, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi; to neplatí, ak ide o výživné pre maloleté dieťa.

32. Námietka dovolateľa, že odvolací súd neaplikoval ustanovenie § 75 ods. 2 Zákona o rodine a jeho rozhodnutie je nepreskúmateľné, lebo sa opomenul vysporiadať s námietkou rozporu s dobrými mravmi, je nedôvodná a zavádzajúca. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí uviedol rozsiahlu argumentáciu v súlade so skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie a vyplývajúcim z obsahu spisu, z jeho skutkových zistení vychádzal (vrátane svedeckej výpovede matky navrhovateľa), pričom sám v odvolacom konaní dokazovanie nedoplňal, keď rozsudok vyhlásil bez nariadenia pojednávania; dôvodom zmeny rozsudku súdu prvej inštancie bola iba nesprávna aplikácia ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine súdom prvej inštancie. V posudzovanom prípade sa odvolací súd s odvolacou námietkou rozporu s dobrými mravmi zaoberal nielen vo vzťahu k štúdiu navrhovateľa na viacerých vysokých školách, ale aj vo vzťahu k jeho vzťahu k odporcovi a svoj záver o odvolacej námietke uviedol v bode 14. odôvodnenia jeho rozsudku, pričom je zrejmé, akými podstatnými úvahami sa pri vyhodnocovaní tejto námietky (v celosti) riadil, keď zohľadnil aj ambivalentný vzťah navrhovateľa voči odporcovi, ktorý bol samotným navrhovateľom subjektívne hodnotený (pociťovaný) ako psychické týranie.

33. Dovolací súd považuje za potrebné podotknúť, že pokiaľ odporca namietal, že navrhovateľ neváhal prejavíť svoju neúctu voči otcovi - odporcovi dokonca ani rovno pred sudcom, keď na pojednávaní súdu prvej inštancie dňa 9. mája 2018 po jeho dvoch vehementných slovných útokoch na odporcu súd musel prerušiť pojednávanie, čo malo byť zachytené v samotnej zápisnici z pojednávania, z uvedenej zápisnice taká skutočnosť nevyplýva. Vyplýva z nej len to, že „navrhovateľ bol upozornený, aby nekomentoval výsluch, resp. neskákal do protokolácie súdu“, a že pojednávanie bolo prerušené raz, iba z dôvodu, že navrhovateľ žiadal odchod na toaletu.

34. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára z hľadiska skutkových zistení ich organickú jednotu. V tejto súvislosti súd poukazuje na § 442 CSP, podľa ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, z čoho vyplýva, že skutkový stav veci zistený odvolacím súdom (prípadne súdom prvej inštancie) nepodlieha prieskumu v dovolacom konaní.

35. Dovolací súd pripomína konštatovanie ústavného súdu, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania zmätočnosti znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (IV. ÚS 196/2014). Ústavný súd v náleze IV. ÚS 279/2018 poukázal na judikatúru ústavného súdu (napr. III. ÚS 551/2012, IV. ÚS 196/2014, IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, I. ÚS 287/2014, II. ÚS 122/2016), podľa ktorej je ústavne udržateľný právny záver (prezentovaný v rozhodnutiach najvyššieho súdu napr. sp. zn. 3 Cdo 139/2012, 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011 a 7 Cdo 26/2010), podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O. s. p.

36. V predmetnej veci sú v dovolaním napadnutom rozhodnutí zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody, uvedenie ustanovení, ktoré aplikoval, a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ako i vysvetlenie právnych úvah, ktorými sa pri rozhodovaní riadil. Za procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Nesúhlas dovolateľa s vyhodnotením skutkových okolností, ktoré podľa jeho názoru mali odôvodňovať záver, že určenie vyživovacej povinnosti by bolo v rozpore s dobrými mravmi nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP. Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia pritom nie je prípustné (§ 423 CSP).

37. Námietku nepreskúmateľnosti rozsudku odvolacieho súdu z dôvodu, že sa opomenul vysporiadať s podstatnou odvolacou námietkou rozporu s dobrými mravmi v zmysle § 75 ods. 2 Zákona o rodine, dovolací súd z vyššie uvedených dôvodov vyhodnotil ako neopodstatnenú a preto dovolanie, podané z dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP, pre jeho procesnú neprípustnosť odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

38. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 52 CMP a § 451 ods. 3 CSP.

39. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.